

Sygn. akt III RC 134/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lipca 2017 roku

Sąd Rejonowy w S. Wydział III Rodzinny i Nieletnich w składzie :

Przewodniczący : Sędzia Sądu Rejonowego Małgorzata Frydrykiewicz

Protokolant : Tomasz Lisowski

Po rozpoznaniu w dniu 4 lipca 2017 roku w S.

na rozprawie

sprawy z powództwa J. W.

przeciwko D. W. i P. W.

o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego

Oddała powództwo.

SSR Małgorzata Frydrykiewicz

Sygn. akt III RC 134/17

UZASADNIENIE

J. W. wniósł powództwo przeciwko D. W. i P. W. o uchylenie alimentów zasądzonych na rzecz pozwanych wyrokiem Sądu Okręgowego w S. (...) z dnia 3 października 2008 r. w sprawie X RC 1891/07 w kwocie po 800 zł miesięcznie na rzecz D. W. i po 600 zł miesięcznie na rzecz P. W..

W uzasadnieniu powód wskazał, że Sąd Okręgowy w S. (...) wyrokiem z dnia 3 października 2008 roku w sprawie X RC 1891/07 zobowiązał go do płacenia alimentów na rzecz synów w kwocie po 800 zł miesięcznie na rzecz D. W. i po 600 zł miesięcznie na rzecz P. W.. Powód wskazał również, że w chwili obecnej pozwany D. W. ma ukończone 23 lata, a pozwany P. W. – 18 lat. Pozwani nie uczą się i nie chodzą do szkoły, nigdzie nie pracują i nie poszukują pracy. Czekaają tylko na zasądzone alimenty. Wobec powyższego, zdaniem powoda, bezsporne jest, że nie jest już zobowiązany łożyć na rzecz pozwanych alimentów w jakiegokolwiek wysokości.

W odpowiedzi na pozew każdy z pozwanych nie zgodził się z żądaniem pozwu.

W uzasadnieniu pozwani wskazali, że nie jest prawdą, iż nie uczą się, ponieważ uczęszczają na zajęcia. Nie jest również prawdą, że ich mama i babcia utrudniają kontakty. Pozwani wskazali, że ich ojciec przyjeżdżając do kraju robi dla siebie zakupy i przy okazji zabiera ich na obiad. Zabiera ich także do swojej matki, u której również spożywają posiłki. Pozwani wskazali, że ojciec namawiał ich na sprzedaż współwłasności. Podkreślili także, że mają cały czas wsparcie ze strony matki, choć było nierzadko tak, iż pozostawała ona bez pracy lub pracowała tylko okresowo. Pozwani podnieśli, że obecnie ich potrzeby zaspokaja matka, ponosząc wszelkie opłaty, zakupując odzież czy pokrywając koszty dojazdów do szkoły. Wskazali, że nie utrzymują z ojcem kontaktu, choć byli u niego przed laty w O.. Pozwani podkreślili, że powód co do zasady terminowo wpłaca alimenty, choć jest zaległość za miesiąc październik 2016 roku i luty 2017 roku – każdorazowo w kwocie po 800 zł. Pozwani, będąc w dobrej wierze, że ojciec ureguluje zaległość, nie wszczęli postępowania egzekucyjnego. D. i P. W. wskazali także, że choć mogli to do chwili obecnej nie wnosili o podwyższenie

alimentów, a ich zdaniem obecnie alimenty mogłyby wynosić po 1000 zł miesięcznie na rzecz D. W. i po 800 zł na rzecz P. W.. Pozwani przyznali, że w pewnym momencie nie uczyli się, ale w przypadku obu było to krótkotrwałe – u D. W. było spowodowane problemem z opłaceniem zaliczeń, zaś P. W. przerwał naukę w LO, gdyż chciał wyjechać do ojca do N. (...) na co ten jednak się nie zgodził. Aktualnie obaj się uczą.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Sąd Okręgowy w S. (...) wyrokiem z dnia 3 października 2008 roku w sprawie X RC 1891/07 zasądził od J. W. na rzecz D. W., ur. (...), alimenty w kwocie po 800 zł miesięcznie oraz na rzecz P. W., ur. (...), alimenty w kwocie po 600 zł miesięcznie.

Dowód:

- odpis wyroku, k. 5,

- akty urodzenia, k. 6, 7.

J. W. ma 52 lata i jeszcze przed rozwodem pracował i mieszkał w N. (...). Obecnie pozostaje w nowym związku małżeńskim. Z żoną i jej córką mieszka w 2-pokojowym mieszkaniu o powierzchni 80 metrów kwadratowych położonym w O.. Powód jest pracownikiem budowlanym. Jest w stanie wykonać każdą pracę budowlaną – stolarkę drzwi, okna, panele, położyć kafelki, pomalować pomieszczenie. Żona powoda pracuje jako opiekunka osób starszych.

Dowód:

- zeznania J. W., k. 45v-46.

J. W. nie ma stałego zatrudnienia ani stałego dochodu od około dwóch lat, choć pracę związaną z jego umiejętnościami może podjąć w każdej chwili. Ma kilka miejsc, w których świadczy pracę dorywczą i musi pozostawać w ciągłej gotowości, stąd wozi narzędzia w samochodzie. Jest w stanie zarobić od 10.000 do 20.000 koron n..

Koszt utrzymania mieszkania to (...) koron oraz 5150 koron z tytułu czynszu, koszt utrzymania samochodu – 6350 koron, ubezpieczenie – 777 koron, garaż i parking – 500 koron, ubezpieczenie auta – 1300 koron. Koszt utrzymania telefonu – 300 koron, opłaty za bramki – 32 korony. Wszystkie opłaty powód ponosi w połowie.

Dowód:

- zeznania J. W., k. 45v-46.

D. W. ma 23 lata. Jest studentem (...) Technologicznego w S. na kierunku Informatyka o specjalności (...) komputerowe i oprogramowanie. Są to studia pierwszego stopnia, trwają 7 semestrów. D. W. jest obecnie na 5. semestrze, zaś koniec nauki został zaplanowany na 1 marca 2019 roku. Zajęcia w uczelni odbywają się codziennie.

D. W. w związku z problemami emocjonalnymi w relacjach z ojcem miał problemy w nauce, co spowodowało, że musiał powtarzać rok nauki.

Dowód:

- zeznania D. W., k. 46-46v,

- zaświadczenia z uczelni, k. 35, 44.

P. W. ma 19 lat. Jest uczniem Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych (...) w S.. Nauka trwa 6 semestrów, a P. W. jest obecnie na 2 semestrze. Koniec nauki planowany jest na sierpień 2019 roku. Zajęcia są w weekendy.

P. W. w poprzedniej szkole uczył się przez jeden semestr, po czym naukę przerwał, chcąc jechać do N. (...) do ojca, gdzie chciał kontynuować naukę. J. W. nie zgodził się jednak na przyjęcie syna.

Dowód:

- zeznania P. W., k. 46v-47,

- zaświadczenie ze szkoły, k. 30.

Aktualnie J. W. nie ma kontaktu z D. W. i P., co jest spowodowane toczącymi się postępowaniami sądowymi, w tym o podział majątku, co D. i P. W. ciężko przeżywają.

Dowód:

- zeznania D. W., k. 46-46v,

- zeznania P. W., k. 46v-47.

Sąd rozważył, co następuje:

Powództwo okazało się niezasadne.

Jak wynika z treści pozwu podstawę prawną żądania stanowi przepis art. 138 ustawy z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy, zwanej dalej k.r.o., zgodnie z dyspozycją którego w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego.

Pokreślić jednak należy, że do stwierdzenia, czy nastąpiła zmiana stosunków w rozumieniu przepisu art. 138 k.r.o. należy wziąć pod uwagę, czy istniejące warunki i okoliczności mają charakter trwały, dotyczą okoliczności zasadniczych, ilościowo znacznych i wyczerpują te przesłanki, które w istotny sposób wpływają na zakres obowiązku alimentacyjnego (tak w Uchwale Pełnego Składu Izby Cywilnej i Administracyjnej Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 r., III CZP 91/86, OSNCP 1988 nr 4, poz. 42, MoP 1988 nr 6, poz. 60, Legalis nr 26104).

Roszczenie J. W. obejmuje ustalenie, że jego obowiązek alimentacyjny wobec synów D. W. i P. W. ustał z dniem wydania wyroku. M.-prawną podstawą roszczenia powoda jest – jak już wskazano powyżej – art. 138 k.r.o. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 stycznia 1999 roku (I CKN 1292/98, LEX nr 327911), Zmiana wyroku lub umowy, którą ma na względzie art. 138 k.r.o., może polegać między innymi na stwierdzeniu ustania obowiązku alimentacyjnego, wobec odpadnięcia którejś z przesłanek uzasadniających ten obowiązek, czy to po stronie uprawnionej, czy to po stronie zobowiązanej. W konsekwencji, dla ustalenia, czy zachodzą przesłanki do zmiany orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego, należy odwołać się do treści wskazanego przepisu, zgodnie z którym dla oceny zmiany stosunków uzasadniających ingerencję w dotychczasowe orzeczenie o obowiązku alimentacyjnym, należy brać pod uwagę wszelkie okoliczności mogące świadczyć o zmianie stosunków, a zwłaszcza możliwości zarobkowe i majątkowe stron.

W realiach niniejszej sprawy do okoliczności, o których mowa powyżej, należy ocena sytuacji osobistej, materialnej oraz możliwości zarobkowych J. W. oraz D. i P. W..

Ustalenia w tym zakresie poczyniono w oparciu o przywołany już art. 138 k.r.o., a nadto art. 133 § 1 i 3 k.r.o. Zgodnie z art. 133 § 1 k.r.o., Rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Natomiast zgodnie z art. 133 § 3 k.r.o., Rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się.

Obowiązkiem rodziców jest – w miarę swych sił – umożliwienie dziecku zdobycia wykształcenia stosownego do jego uzdolnień (orzeczenie SN z dnia 17 grudnia 1976 r., III CRN 280/76, OSPiKA 1977, z. 11–12, poz. 196; wyrok SN z dnia 12 lutego 1998 r., I CKN 499/97, LEX nr 50545). Obowiązek rodziców istnieje dopóty, dopóki dziecko trud rodziców szanuje i czyni starania, by bez zbędnej – a zwłaszcza zawinionej – zwłoki osiągnąć adekwatny do uzdolnień pułap wykształcenia i ekonomiczną samodzielność (W. Stojanowska (w:) W. Stojanowska (red.), Nowelizacja prawa rodzinnego na podstawie ustaw z 6 listopada 2008 r. i 10 czerwca 2010 r. Analiza – Wykładnia – Komentarz, Warszawa 2011, s. 301).

W kontekście zasadności roszczenia powoda niebagatelne znaczenie ma również dorobek orzecznicy Sądu Najwyższego. I tak, dziecku, które podjęło wyższe studia, przysługuje w stosunku do rodziców roszczenie alimentacyjne, w zasadzie do ich ukończenia. Tak jest jednak z reguły wtedy, gdy dziecko nie mające jeszcze określonego zawodu od razu po ukończeniu szkoły średniej podejmuje studia wyższe. W wypadku jednak, gdy dziecko ukończyło średnią szkołę zawodową, uzyskało konkretny zawód dający możliwość zatrudnienia i nie podjęło od razu wyższych studiów, a jego wiek przekracza znacznie normalny wiek młodzieży rozpoczynającej wyższe studia, nie może żądać od rodziców finansowania znacznie opóźnionych studiów, lecz powinno podjąć pracę zarobkową i wykorzystać szerokie możliwości, jakie Państwo stwarza osobom dorosłym w zakresie zaocznych studiów wyższych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1976 r., III CRN 280/76, opublikowane w: OSP 1977/11/196 oraz LEX nr 5048). Rodzice nie są obowiązani dostarczać środków utrzymania dziecku, które, będąc już przygotowane należycie do wykonywania przez nie odpowiedniego dla niego zawodu, podejmuje dla podniesienia swych kwalifikacji dalsze kształcenie się, ale w nauce się zaniedbuje, nie robi należytych postępów, nie otrzymuje obowiązujących zaliczeń, nie zdaje w terminie przepisanych egzaminów, a zwłaszcza jeżeli z własnej winy powtarza lata nauki i wskutek tego nie kończy edukacji w przewidzianym programem okresie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 1980 r., III CRN 144/80, opublikowany w: OSNC 1981/1/20 oraz LEX nr 2546). W sytuacji, gdy pełnoletnie dziecko, mając wyuczony zawód, zamierza kontynuować naukę na wyższej uczelni prywatnej, z którą to nauką - obok kosztów utrzymania - łączy się czesne, trzeba uwzględniać okoliczność, czy pozwala na to stopa życiowa rodziców (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 1999 r., III CKN 199/99, opublikowany w: LEX nr 503217). Rodzice, którzy z uwagi na niskie emerytury, tylko w skromnym zakresie zabezpieczają swoje materialne potrzeby, powinni zostać zwolnieni z ciężącego na nich obowiązku alimentacyjnego względem ich dorosłego dziecka, jeżeli mając wyuczony zawód, osiąga ono mierne wyniki w dalszej nauce (wyrok SN z dnia 10 grudnia 1998 r., I CKN 1104/98, opublikowany w: LEX nr 327909). W odniesieniu do dzieci, które osiągnęły pełnoletność, należy brać pod rozwagę to, czy wykazują chęć dalszej nauki oraz czy ich zdolności oraz cechy charakteru pozwalają na kontynuowanie nauki. Rodzice nie mogą zatem uchylić się od obowiązku alimentowania studiującego dziecka przez powoływanie się na to, że mogłoby ono już utrzymać się samodzielnie, gdyby podjęło pracę z chwilą osiągnięcia średniego wykształcenia. Jedyne braki pozytywnych wyników w nauce uzasadniałyby ustanie obowiązku alimentacyjnego rodziców (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 1998 r., I CKN 521/98, opublikowany w: LEX nr 1232692). Należyte przygotowanie dziecka do przyszłej pracy zawodowej może także obejmować studia wyższe, jeżeli uzdolnienia dziecka, jego ambicje i wytrwałość okażą się wystarczające do tego, ażeby studia te nie tylko rozpocząć, ale i kontynuować i pomyślnie zakończyć. Zaktualizowany przez podjęcie studiów obowiązek alimentacyjny rodziców może jednakże ustać w razie braku pozytywnych wyników studiów (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 1998 r., I CKN 499/97, opublikowany w: LEX nr 50545).

Mając na uwadze powyższe, jak również ustalony w sprawie stan faktyczny, przyjąć należy, że nie ziszczyły się przesłanki do ustalenia, że obowiązek alimentacyjny J. W. wobec synów D. i P. ustał. Należy mieć bowiem na uwadze, że D. W. kontynuuje naukę na studiach wyższych na tym samym kierunku i specjalności. Faktem jest, że miał problemy w nauce, które spowodowały roczne opóźnienie w realizacji toku studiów, ale pamiętać należy, że problemy te wynikały z problemów rodzinnych, generowanych także przez powoda i toczące się z jego udziałem i udziałem pozwanych postępowania sądowe, w tym o podział majątku. W ocenie Sądu, można zatem uznać, że problemy D. W. w nauce były usprawiedliwione i nie zawinione przez niego. Podobnie należy ocenić proces edukacyjny P. W., który liczył na większe wsparcie ze strony ojca i umożliwienie nauki w N. (...). J. W. nie zgodził się na taki stan rzeczy i P. W., po

porzuceniu nauki w dotychczasowej szkole, musiał podjąć naukę w kraju w innej szkole. W konsekwencji, również jego zachowanie można uznać za usprawiedliwione, tym bardziej, że aktualnie P. W. podjął i kontynuuje naukę.

W ocenie Sądu, nie sposób uznać, aby po stronie pozwanych doszło do zmiany rzutuującej na prawo do alimentów.

Powód nie wykazał w niniejszej sprawie, aby utrzymanie w dalszym ciągu obowiązku alimentacyjnego, tak jak został on ukształtowany w wyroku rozwodowym, pociągało dla niego nadmierny uszczerbek, jak też aby po jego stronie doszło do takich zmian, które wpływałyby na jego obowiązek alimentacyjny. Z zeznań J. W. wynika bowiem, że nadal mieszka i pracuje w N. (...). Co prawda jest to praca dorywcza, ale jak sam wskazał w swoich zeznaniach, mógłby stałą pracę w zawodzie podjąć w każdej chwili. Powód nie wykazał, aby miał długi czy trudności w regulowaniu opłat, a zatem nie sposób uznać, aby uiszczanie alimentów na rzecz synów stanowiło dla niego jakąkolwiek trudność, a tym bardziej nadmierną trudność.

Sąd, ustalając stan faktyczny sprawy, miał na uwadze treść przepisu art. 227 k.p.c., a mianowicie, że przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Jako że meritum niniejszego postępowania stanowi rozstrzygnięcie w przedmiocie ustalenia, że prawo pozwanych do alimentów wygasło, jedynie fakty wpływające na tę okoliczność mogły stanowić przedmiot ustaleń faktycznych czynionych przez sąd.

Sąd ustalał stan faktyczny sprawy opierając się na zgromadzonych w sprawie, a powołanych wyżej, dokumentach.

W ocenie Sądu, zgromadzone w aktach sprawy dokumenty – jako sporządzone w sposób przewidziany prawem oraz przez podmioty do tego uprawnione – uznać należy za wiarygodne. Zdaniem Sądu, po bezpośrednim zapoznaniu się z materiałem dokumentarnym zastrzeżeń do tego materiału nie sposób sformułować, albowiem brak jest okoliczności, które wpływałyby negatywnie na ocenę tego materiału. Co istotne, żadna ze stron nie zgłaszała do przedłożonych dokumentów jakichkolwiek zastrzeżeń.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania obu stron, albowiem w części były one ze sobą zgodne, a nadto potwierdzały się w przedłożonym do akt materiale dowodowym.

W rezultacie, całokształt ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie, uprawnia do konstatacji, że roszczenie J. W. odnośnie ustalenia, że obowiązek alimentacyjny, określony wyrokiem Sądu Okręgowego w S. (...) w dniu 3 października 2008 roku w sprawie o sygnaturze X RC 1891/07, ustał, nie jest zasadne (art. 138 k.r.o. w zw. z art. 133 § 3 k.r.o. w zw. z art. 133 § 1 k.r.o.). Nie doszło do zmian ani po stronie powodowej ani pozwanej, jak również żaden z pozwanych dotychczas nie usamodzielniał się, jak też nie sposób uznać, aby dalsze alimentowanie pociągało dla powoda nadmierny uszczerbek i w końcu – nie sposób uznać, aby pozwani – skoro się uczą – nie starali się o usamodzielnienie.

Powyższe obligowało Sąd do oddalenia powództwa.

SSR Małgorzata Frydrykiewicz